

NEAR/SKP/2022/EA-RP/0137

***Politikat e BE-së dhe legjislacioni kombëtar për
menaxhimin e mbeturinave***

Punëtorja e projektit, 16 tetor 2024 – Shtip

Procedura e Konsultimeve Publike për rishikimin e PRMM-ve dhe VSMJ-ve

Politikat kryesore të BE-së për menaxhimin e mbeturinave

- Direktiva Kornizë për Mbeturinat 2008/98/EC
- Direktiva (EU) 2018/851 që ndryshon Direktivën 2008/98/EC
- Direktiva 94/62/EC on për paketimin dhe mbeturinat e paketimit
- Direktiva (EU) 2018/852 që ndryshon Direktivën 94/62/EC për paketimin dhe mbeturinajt e paketimit
- Direktiva 1999/31/EC për deponitë e mbeturinave
- Direktiva (EU) 2018/850 që ndryshon Direktivën 1999/31/EC për deponitë e mbeturinave
- Direktiva 2012/19/EU për Mbeturinat e Pajisjeve Elektrike dhe Elektronike (MPEE)
- Direktiva 2024/884/EU që ndryshon Direktivën 2012/19/EU për MPEE
- RREGULLORE (EU) 2023/1542 në lidhje me bateritë dhe mbeturinat e baterive, duke ndryshuar Direktivën 2008/98/EC dhe Rregulloren (EU) 2019/1020 dhe duke shfuqizuar Direktivën 2006/66/EC
- Direktiva 2000/53/EC për automjetet e përdorura
- Direktiva 2010/75/EC mbi Emetimet Industriale
- Direktiva e Këshillit 86/278/EEC për mbrojtjen e mjedisit, dhe në veçanti të tokës, kur llumi i ujërave të zeza përdoret në bujqësi

DKM 2008/98/EC e ndryshuar nga Direktiva 2018/851/EU

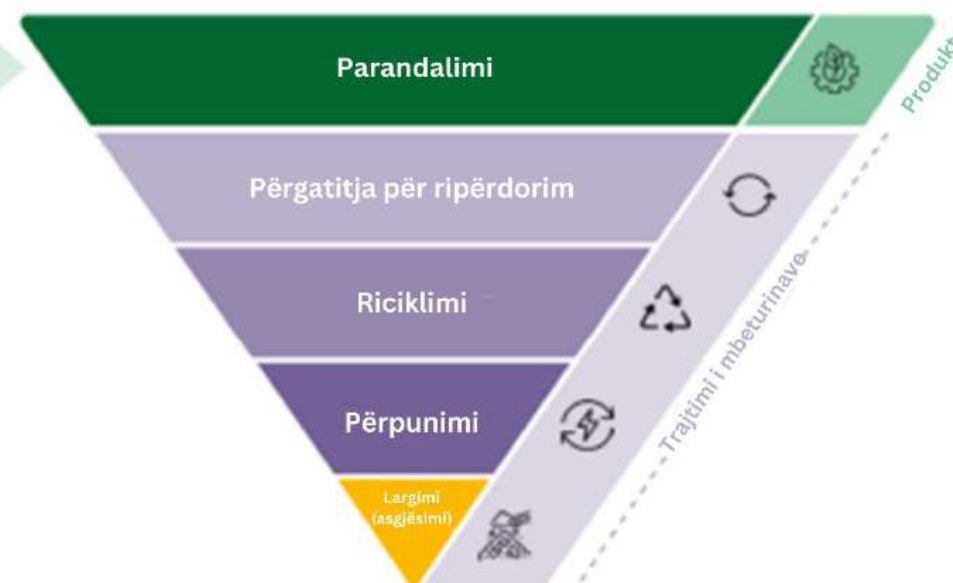

- DKM, përcakton disa parime bazë të menaxhimit të mbeturinave. Kërkon që mbeturinat të menaxhohen:
 - pa rrezikuar shëndetin e njeriut dhe pa dëmtuar mjedisin
 - pa rrezik për ujin, ajrin, tokën, bimët apo kafshët
 - pa shkaktuar shqetësim nëpërmjet zhurmës ose aromave
 - dhe pa ndikuar negativisht në fshat ose në vendet me interes të veçantë
- Objektivat:
 - nga **2020, përgatitja për ripërdorim, riciklim dhe përpunim të materialeve të tjera**, duke përfshirë operacionet e mbushjes duke përdorur mbeturinat për të zëvendësuar materiale të tjera, të **mbeturinave jo të rrezikshme të ndërtimit dhe prishjes** do të rritet në një minimum prej **70% ndaj peshës**
 - **përgatitjen për ripërdorim dhe riciklimin e mbeturinave komunale** do të rritet në një minimum prej **55 %, 60% dhe 65% ndaj peshës deri në 2025, 2030 dhe 2035**

Ekonomia rrethore

Hierarkia e mbeturinave të BE-së

Legjislacioni Kombëtar i Menaxhimit të Mbeturinave

- Gjashtë ligje të reja për menaxhimin e mbeturinave u miratuan në vitin 2021:
 - Ligji i menaxhimit të mbeturinave
 - Ligji për menaxhimin e pajisjeve elektrike dhe elektronike dhe mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike
 - Ligji i menaxhimit të baterive dhe akumulatorëve dhe të baterive dhe të akumulatorëve jashtë përdorimit
 - Ligji për menaxhimin e rrjedhjeve shtesë të mbeturinave
 - Ligji i përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave
- Dokumentet e politikave mbi të cilat bazohen ligjet për menaxhimin e mbeturinave::
 - Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Mbeturinave 2024-2036 (draft)
 - Plan i Kombëtar i Menaxhimit të Mbeturinave (PKMM 2021-2031)
 - Plan kombëtar për parandalimit e gjenerimit të mbeturinave (2022-2028)
 - Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Llumit (në përgatitje)
 - Planet Rajonale të Menaxhimit të Mbeturinave (PRMM)

Lista e shkurtër e propozuar e fushave prioritare për Maqedoninë e Veriut

Sektorët/materialiet

(duke përfshirë masat për prodhimin, konsumin dhe menaxhimin e mbeturinave)

Zonat që mbivendosen

(pa fokus të veçantë sektori/materiali)

Prioriteti i pare

Ndërtimtaria

(përfshirë prodhimin e qëndrueshëm të materialeve dhe menaxhimin e mbeturinave të ndërtimit mund të integrohen në modele biznesi rrethore)

Menaxhimi i

mbeturinave komunale
(përfshirë mbeturinat biologjike)

Modele rrethore biznesi për NVM-të

Prioriteti i dytë

Industria e Tekstilit

(përfshirë ripërdorimin dhe riciklimin, mund të integrojnë modelin rrethor të biznesit)

Miniera dhe metalurgji

Industria e Plastikës

(mund të përfshijë menaxhimin e paketimit dhe mbeturinave plastike)

Instrumentet ekonomike

(duke mundësuar kornizën për bizneset dhe konsumatorët)

Të mos përfshihet/integrohet në zona të tjera

Industria Automobilistike

(Automjetet e përdorura mund të jenë pjesë e menaxhimit të mbeturinave komunale)

Industria e drurit

Biomasa dhe ushqimi

(agro-ushqimi, mund të integrohet pjesërisht në prioritetet e tjera)

Rritja e ndërgjegjësimit dhe edukimi

Burimi: TOWARDS A CIRCULAR ECONOMY ROADMAP OF NORTH MACEDONIA, OECD 2023

(DREJT NJË UDHËRRËFYESI TË EKONOMISË RRETHORE TË MAQEDONISË SË VERIUT), OECD 2023

Plani kombëtar i menaxhimit të mbeturinave 2021-2031, Ekonomia rrethore – Veprimet kryesore

- Plani Kombëtar i Menaxhimit të Mbeturinave (PKMM) ofron një sërë masash dhe parashikon një periudhë në të cilën aktivitetet e vendit mund të përputhen me Planin e ri të Veprimit për Ekonominë Rrethore (PVER) për një Evropë më të pastër dhe më konkurruese.

KORNIZA E POLITIKAVE TË QËNDRUESHME PËR PRODUKTE	
Projektligji për iniciativën e politikës së qëndrueshme të produktit	2022
Projektligji për forcimin e pozitës së konsumatorëve në procesin e tranzicionit të gjelbër	2022
Masa ligjore dhe masa të tjera për të vendosur një të re “e drejta për riparim” .	2022
Legislative proposal on substantiating green claims Projektligji për të vërtetuar “kërkesat ekologjike” (kërkesa që tregojnë se si një produkt, shërbim, markë ose biznes është më pak i dëmshëm për mjedisin ose madje kontribuon në të)	2022
Kriteret dhe objektivat e detyrueshme për prokurimin publik ekologjik (PPE) në legjislacionin sektorial dhe futja graduale e raportimit të detyrueshëm për PPE	2022
Rishikimi i Direktivës për Emetimet Industriale , duke përfshirë integrimin e praktikave të ekonomisë rrethore në dokumentet e ardhshme të referencës "Teknikat më të mira të disponueshme"	2022
Nisja e një sistemi të raportimit dhe certifikimit të simbiozës industriale të udhëhequr nga industria	2024

Plani kombëtar i menaxhimit të mbeturinave 2021-2031, Ekonomia rrethore – Veprimet kryesore

PROCESI I AKTIVITETEVE KRYESORE DHE REZULTATET	
Iniciativa “Elektronika rrethore”, zgjidhje e përbashkët për karikuesit dhe sistemet e shpërblimit për kthimin e pajisjeve të vjetra	2025
Pasqyrë e Direktivës për Kufizimin e përdorimit të disa substancave të rrezikshme në pajisjet elektrike dhe elektronike dhe udhëzimet për sqarimin e lidhjes me kërkesat REACH dhe Ecodesign	2025
Propozim për një kornizë të re rregullatore për bateritë	2025
Pasqyrë e rregullave për automjetet e përdorura	2025
Pasqyrë e rregullave për trajtimin e duhur të vajrave të përdorur	2025
Pasqyrë për të forcuar kërkesat bazë të paketimit dhe për të reduktuar (mbi)paketimin dhe mbeturinave e paketimit.	2024
Kërkesat e detyrueshme për përmbajtjen e materialit plastik të ricikluar dhe masat për reduktimin e mbeturinave plastike për produkte të tilla si paketimet, materialet e ndërtimit dhe automjetet	2024
Kufizimi i mikroplastikës së futur qëllimisht dhe masat për çlirimin e paqëllimshëm të mikroplastikës	2025
Dokumenti i kornizës së politikave për bioplastikën dhe plastikën e biodegradueshme ose të kompostueshme	2024
Strategjia e BE-së për tekstile	2022
Strategjia për një mjedis të qëndrueshëm të ndërtuar	2022
Iniciativa për zëvendësimin e paketimit, enëve dhe takëmeve për një përdorim me produkte të ripërdorshme në shërbimet e hotelierisë	2021

Plani kombëtar i menaxhimit të mbeturinave 2021-2031, Ekonomia rrethore – Veprimet kryesore

MË PAK MBETURINA, MË SHUMË VLERA	
Objektivat për reduktimin e mbeturinave nga rrjedhat e veçanta të mbeturinave dhe masa të tjera për të parandaluar gjenerimin e mbeturinave	2022
Një model i unifikuar në mbarë BE-në për grumbullimin dhe etiketimin e selektuar të mbeturinave për të lehtësuar këtë praktikë	2022
Metodologjitë për monitorimin dhe uljen e sasisë së substancave të rrezikshme në materialet e ricikluara dhe produktet e krijuara prej tyre	2024
Sisteme të harmonizuara informacioni për përcaktimin e pranisë së substancave të rrezikshme	2024
Identifikimi i nevojave për zhvillimin e kriterëve të reja për fundin e mbeturinave dhe nus-produkteve në nivel BE	2024
Rishikimi i rregullave të transportit të mbeturinave	

MUNDËSIMI I FUNKSIONIMIT TË EKONOMISË RRETHORE PËR POPULLSINË, RAJONET DHE QYTETET	
Mbështetja e tranzicionit në ekonominë rrethore përmes Agjendës së Aftësive, Planit të Veprimit të ardhshëm të Ekonomisë Sociale, Paktit të Aftësive dhe Fondit Evropian të Përfshirjes Sociale Plus (ESF+)	2022
Mbështetja e tranzicionit në ekonominë rrethore përmes Fondeve të Politikës së Kohezionit, Mekanizmit të Tranzicionit të Drejtë dhe iniciativave urbane	2022
AKTIVITETE TË NDËRLIDHURA	
Avancimi i metodave të matjes, modelimit dhe veglave të politikave për të identifikuar sinergjitë midis ekonomisë rrethore dhe strategjive të zbutjes dhe përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike në nivelet e BE-së dhe ato kombëtare	2022
Korniza rregullatore për certifikimin e proceseve të largimit të karbonit	2025
Reflektimi i objektivave të ekonomisë rrethore në rishikimin e udhëzimeve për ndihmën shtetërore në fushën e mjedisit dhe energjisë	2022
Integrimi i qëllimeve të ekonomisë rrethore në kontekstin e rregullave të raportimit jofinanciar, si dhe iniciativave për qeverisje të qëndrueshme korporative dhe kontabilitet mjedisor.	2022

Plani kombëtar i menaxhimit të mbeturinave 2021-2031, Ekonomia rrethore – Veprimet kryesore

PËRPJEKJET UDHËHEQËSE NË NIVEL GLOBAL	
Përpjekjet kryesore për të arritur një marrëveshje globale për plastikën	Pas nisjes së negociatave të anëtarësimit
Propozimi i një Aleance Globale për Ekonominë Rrethore dhe fillimi i bisedimeve për një Marrëveshje ndërkombëtare për menaxhimin e burimeve natyrore	Pas nisjes së negociatave të anëtarësimit
Integrimi i objektivave të ekonomisë rrethore në Marrëveshjet e Tregtisë së Lirë , në procese dhe marrëveshje të tjera dypalëshe, rajonale dhe shumëpalëshe , si dhe përdorimin e instrumenteve të financimit të BE-së të destinuara për politikën e jashtme .	Pas nisjes së negociatave të anëtarësimit
MONITORIMI I PROGRESIT	
Përditësimi i Kornizës së Monitorimit të Ekonomisë Rrethore për të reflektuar prioritetet e reja të politikave dhe zhvillimin e treguesve shtesë të përdorimit të burimeve , duke përfshirë konsumin dhe gjurmën e materialit .	Prej 2024

NEAR/SKP/2022/EA-RP/0137

Propozimet për rishikimin e PRMM-ve dhe VSMJ-ve

Punëtorja e Projektit, më 16 Tetor 2024 - Shtip

Procedura e Konsultimit Publik për rishikimin e PRMM-ve dhe VSMJ-ve

- **Qëllimi** është të prezantohen pikat kryesore që duhet të merren parasysh për përditësimin e Planeve të mëparshme Rajonale për Menaxhimin e Mbeturinave (PRMM) dhe Vlerësimet Strategjike të Mjedisit jetësor (VSMJ) të Rajonit Lindor dhe atij Verilindor të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe të theksohen ato çështje që janë thelbësore për përgatitjen e një PRMM koherent/konsistent, të qëndrueshëm dhe praktikisht të realizueshme për të dy rajonet (1 PRMM dhe 1 VSMJ).
- **Baza** për përgatitjen e PRMM të përditësuar është korniza ligjore/rregullatore e përditësuar e vendit (Ligji për Menaxhimin e Mbeturinave, ligjet që rregullojnë rrjedhat e veçanta të mbeturinave, Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Mbeturinaveve 2024-2036, Plan Kombëtar i Menaxhimit të Mbeturinaveve 2021-2031, Plan Kombëtar për parandalimi i gjenerimit të mbeturinave 2022-2028).
- **Dokumentacioni teknik** i prodhuar në vitet e kaluara do të shërbejë si **rekomandim** dhe **tregues** për përditësimin e PRMM dhe VSMJ, konkretisht:
 - Raport mbi vlerësimin e shkallës së zbatimit të PRMM-ve dhe VSMJ-ve për Rajonin Lindor dhe Verilindor (NEAR/SKP/2022/EA-RP/0137-Aktiviteti 2/Detyra 2.1) (2024)
 - PRMM-të e mëparshme - EuropeAid/130400/D/SER/MK (2014)
 - Studimi i Fizibilitetit - EuropeAid/136070/IH/SER/MK (2017)

Objektivi i PRMM

- Planet e menaxhimit të mbeturinave luajnë një rol kyç në menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave që është në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe evropian.
- Qëllimi i tyre kryesor është të ofrojnë një pasqyrë të të gjitha mbeturinave të krijuara (duke përfshirë mbeturinat e importit, rrjedhat e veçanta të mbeturinave) si dhe mundësinë e trajtimit të tyre. Planet do të ofrojnë një kornizë për sa vijon:
 - Pajtueshmëria me politikat e mbeturinave dhe arritja e objektivave
 - Inventari i mbeturinave dhe kapaciteti për menaxhimin e tyre
 - Pasqyrë e nevojave për zhvillim në të ardhmen
 - Pasqyrë për menaxhimin e rrjedhave të veçanta të mbeturinave (mbeturina paketimi, mbeturina të biodegradueshme, etj.)
 - Të dhëna për politikat e përgjithshme të menaxhimit të mbeturinave dhe masat teknologjike
 - Pasqyrë e organizatës së menaxhimit të mbeturinave
 - Fushata të ndërgjegjësimit publik/grumbullimit të informacionit
 - Lokacionet e kontaminuara për largimin e mbeturinave
 - Pasqyrë e kërkesave ekonomike dhe investimeve
- Përmirësimi i shëndetit të njeriut
- Përmirësimi i mjedisit jetësor
- Përfitimet socio-ekonomike (kursime në kostot e transportit, rimbursimi nëpërmjet programeve të reduktimit të mbeturinave, kursime të kostove në sistemin shëndetësor publik, etj.)

Burimi: Preparing a Waste Management Plan - A methodological guidance note European Commission Directorate-General Environment

(Përgatitja e një Plani për menaxhimin e mbeturinave - udhëzues metodologjik. Komisioni Evropian. Drejtoria e përgjithshme për mjedisin jetësor)

Rajonet e menaxhimit të mbeturinave

- Sipas Planit Kombëtar për Menaxhimin e Mbeturinave 2021-2031, në hartë janë paraqitur rajonet e reja për menaxhimin e mbeturinave në Republikën e Maqedonisë së Veriut;;
- Zgjidhja më ekonomike për rajonet është krijimi i një Sistemi të përbashkët ndërrajonal të menaxhimit të mbeturinave;
- Rolet dhe përgjegjësitë e komunave ndahen ndërmjet tyre me Marrëveshje. Tetëmbëdhjetë komunat e Rajonit Lindor dhe Verilindor, së bashku me Sveti Nikolen, formuan Ndërmarrjen e parë publike Ndërkomunale për Menaxhimin e Mbeturinave Komunale me seli në Sveti Nikole, e cila do të menaxhojë Qendrën Ndërrajonale për Menaxhimin e Mbeturinave.

Përmbajtja e PRMM

Në bazë të nenit 18a paragrafi (6) të Ligjit për menaxhimin e mbeturinave (Gazeta Zyrtare nr. 68/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11 dhe 123/12), ministri i mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor miraton Rregulloren për përmbajtjen e PRMM.

Plani rajonal i menaxhimit të mbeturinave duhet të përmbajë kapitujt e mëposhtëm:

Kapitulli 1: Përmbledhje

Kapitulli 2: Përshkrimi i rajonit të menaxhimit të mbeturinave

Kapitulli 3: Të dhëna për planin rajonal

Kapitulli 1: Përmbledhje

Përmbledhja duhet të përmbajë objektivat e përgjithshme të planit rajonal, të përgatitur në bazë të kërkesave të menaxhimit të mbeturinave dhe rregulloreve mjedisore, si dhe dokumenteve strategjike dhe planore në fushën e menaxhimit të mbeturinave.

Përmbajtja e PRMM

Kapitulli 2: Përshkrimi i Rajonit në pjesën e Menaxhimit të Mbeturinave

Ai duhet të përfshijë sa vijon::

- Hyrje
- Vendndodhja gjeografike
- Veçoritë topografike
- Klima
- Gjeologjia e përgjithshme
- Karakteristikat hidrogjeologjike
- Hidrologjia
- Përdorimi i tokës
- Zonat e mbrojtura
- Infrastruktura e transportit në rajon
- Rrjeti i furnizimit me ujë
- Instalime dhe objekte për trajtimin e mbeturinave
- Instalimet e trajtimit të ujërave të zeza
- Spitalet dhe qendrat e shëndetit publik
- Sektori industrial
- Numri dhe dendësia e popullsisë
- Konkluzioni

Përmbajtja e PRMM

Kapitulli 3: Të dhëna për Planin Rajonal

Duhet të përfshijë me sa vijon:

- Bazat e gjenerimit të mbeturinave (Popullsia në zonat urbane dhe rurale, vizitorët dhe turistët, të dhënat ekzistuese për gjenerimin e mbeturinave të ngurta komunale, mbeturinat e paketimit, mbeturinat e ndërtimit, mbeturinat nga pajisjet elektrike dhe elektronike, bateritë dhe akumulatorët, mbeturinat bujqësore, mbeturinat mjekësore , mbeturina industriale)
- Përshkrimi socio-ekonomik i rajonit (fuqia punëtore dhe numri i punonjësve, PBB, të ardhurat mesatare dhe fondet e disponueshme)
- Përshkrimi dhe vlerësimi i gjendjes aktuale të menaxhimit të mbeturinave në rajon (Menaxhimi i organizuar ekzistues i mbeturinave, aktivitetet e organeve kompetente për menaxhimin e mbeturinave, numri i punonjësve që aktualisht punojnë në menaxhimin e mbeturinave, inventarizimi i pajisjeve dhe objekteve ekzistuese, tarifat e mbeturinave (tarifat aktuale, kostot e menaxhimit të mbeturinave, të ardhurat, disponueshmëria), sistemi i grumbullimit dhe mbulimi i grumbullimit, materialet e grumbulluara të riciklueshme, sasitë e grumbulluara, largimi)
- Analiza e mangësive të sistemit ekzistues të menaxhimit të mbeturinave
- Parashikimet për gjenerimin e mbeturinave
- Qëllimet dhe opsionet për menaxhimin e mbeturinave
- Opsionet për një sistem rajonal të menaxhimit të mbeturinave (analiza e skenarëve alternativë, skenari i rekomanduar)
- Plani i Veprimit
- Vlerësimi i kostos (kostot e investimit, kostot operative, parashikimet e fluksit të parasë, plani financiar, burimet e mundshme të financimit)
- Lista e indikatorëve

Faza e menaxhimit të mbeturinave	Problemet e identifikuara
Parandalimi i gjenerimit të mbeturinave	■ Asnjë aktivitet nuk është propozuar apo zbatuar për të nxitur reduktimin e gjenerimit të mbeturinave nga qytetarët dhe operatorët ekonomikë; ■ Nuk ka fushata të organizuara për të rritur nivelin e ndërgjegjësimit publik në lidhje me nevojën për të reduktuar gjenerimin e mbeturinave dhe për të maksimizuar ripërdorimin/riciklimin e mbeturinave.
Grumbullimi i mbeturinave	■ Përafërsisht 86% e totalit të mbeturinave komunale të gjeneruara mblidhen përmes shërbimeve të organizuara të grumbullimit; ■ Një numër i konsiderueshëm qytetarësh, veçanërisht në zonat rurale, mbeten pa shërbime të organizuara të grumbullimit të mbeturinave, duke rezultuar në hedhje të pakontrolluar të mbeturinave; ■ Mbledhja e mbeturinave kryhet kryesisht nga ndërmarrjet komunale, të cilat përdorin pajisje mjaft të vjetra dhe të pamjaftueshme; ■ Nuk ka një grumbullim të organizuar të ndarë të mbeturinave të riciklueshme, që do të lehtësonte riciklimin dhe ripërdorimin; ■ Nuk ka sistem për grumbullimin e veçantë të llojeve të veçanta të mbeturinave, si gomat, tekstilet, automjetet e përdorura, vajrat.; ■ Nuk ka një rrjet të organizuar stacionesh transferimi që do të ulnin koston e transportit të mbeturinave. ■ Grumbullimi selektiv nuk zbatohet, me përjashtim të disa iniciativave të vogla (në Shtip), që është në kundërshtim me qëllimet e vendosura nga legjislacioni dhe planet kombëtare dhe rajonale për menaxhimin e mbeturinave. ■ Pajisjet dhe automjetet ekzistuese janë të vjetra dhe të pamjaftueshme

Faza e menaxhimit të mbeturinave	Problemet e identifikuar
Përpunimi i materialeve të riciklueshme	- Nuk ka një sistem të organizuar të riciklimit të mbeturinave, përveç disa nismave të sektorit informal ose zbatimit të disa projekteve të vogla.; - Nuk ka objekte aktiviteti i të cilave është përzgjedhja e mbeturinave (objektet e riciklimit të materialeve), dhe vetëm disa kompani janë aktive në një lloj biznesi riciklimi, kryesisht për letrën dhe plastikën.
Përpunimi i mbeturinave nga rrjedhat e veçanta të mbeturinave	Organizatat e PZP si PAKOMAK, ALPAK EKO, EKON ELEKTORN, NULA OTPAD, EKO FLUID GRUP, GRIN LEND GRUP, DUOT TEKSOMAK DOO, DUEOO ELECTROGRIZA DOOEL dhe të tjera mbledhin rrjedha të veçanta mbeturinash, si mbeturina nga paketimi, mbeturina elektronike dhe elektrike (MPEE), vajrat e përdorura.
Trajtimi i mbeturinave	- Nuk ka objekte për trajtimin e mbeturinave. - Të gjitha mbeturinat depozitohen në deponi dhe vende mbeturinash që nuk janë në përputhje me standardet, pa trajtim paraprak.
Largimi i mbeturinave	- Gjendja aktuale e të gjitha deponive komunale nuk i plotëson standardet ndërkombëtare (p.sh. mungesa e objekteve për trajtimin e kullimit dhe biogazit, mungesa e substratit (nënshresës) të përshtatshëm, etj.); - mbeturinat depozitohen gjithashtu në vendet e mbeturinave (ka më shumë se 100 në të dy rajonet); - Ekziston një rrezik i lartë i ndotjes së ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore dhe atmosferës për shkak të shpërndarjes së kullimit të patrajtuar dhe biogazit.
Rehabilitimi dhe/ose mbyllja e deponive dhe/ose vendeve të mbeturinave që nuk janë në përputhje me standardet	Aktualisht, në Rajonin Lindor ka 11 deponi jo standarde dhe 71 deponi të egra (mbyllja dhe rehabilitimi i tyre është në përgatitje), ndërsa në Rajonin Verilindor ka 5 deponi jo standarde dhe 36 deponi të egra.

	Skenari 1 (1 kosh)		Skenari 2 (2 kosha) mbeturina të përziera + mbeturina biologjike	Skenari 3 (2 bins) mbeturina të përziera + mbeturina të riciklueshme			Skenari 4 (3 kosha) mbeturina të përziera + biologjike + riciklime
	1a (TMB)	1b (Djegia)	2	3a (IRM+ Kompostimi aerobik)	3b (IRM + MBS + Kompostimi aerobik)	3c (IRM + Djegia)	4 (TMB)
Grumbullimi i mbeturinave	Sistemi i grumbullimit të një koshi		Sistemi i grumbullimit me dy kosha (Koshi për mbeturinat organike dhe Koshi për mbeturinat e përziera)	Sistemi i grumbullimit me dy kosha (koshi i mbeturinave të riciklueshme dhe koshi i mbeturinave të përziera)			Sistemi i grumbullimit të tre koshave
Vendet e grumbullimit	√	√	√	√	√	√	√
Kompostimi shtëpiak	√	-	-	√	√	-	-
Trajtimi i mbeturinave të përziera nga koshi	Trajtimi Biologjik Mekanik (TMB) me kompostim aerobik	Djegia	IRM e ndotur	Largimi në deponi	MBS (Biostabilizimi)	Djegia	Largimi në deponi Landfill
Trajtimi i mbeturinave të riciklueshme nga koshi	-	-	-	IRM	IRM	IRM	IRM
Trajtimi i mbeturinave organike nga koshi	-	-	Kompostimi aerobik	-	-	-	Kompostimi aerobik
Trajtimi i mbeturinave të gjelbra	Kompostimi aerobik	Djegia	Kompostimi aerobik	Kompostimi aerobik	Kompostimi aerobik	Djegia	Kompostimi aerobik
Depozitimi	√	√	√	√	√	√	√

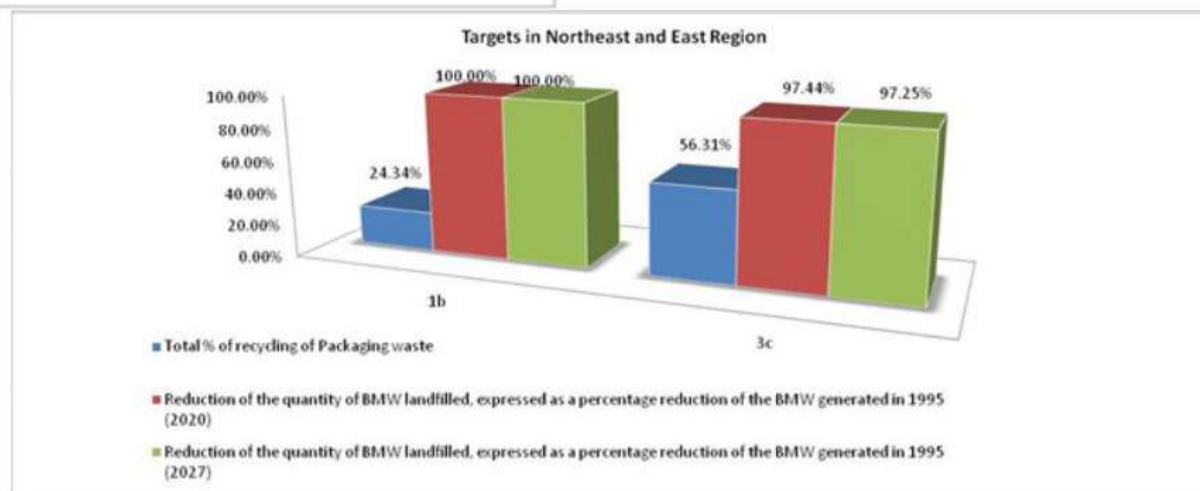
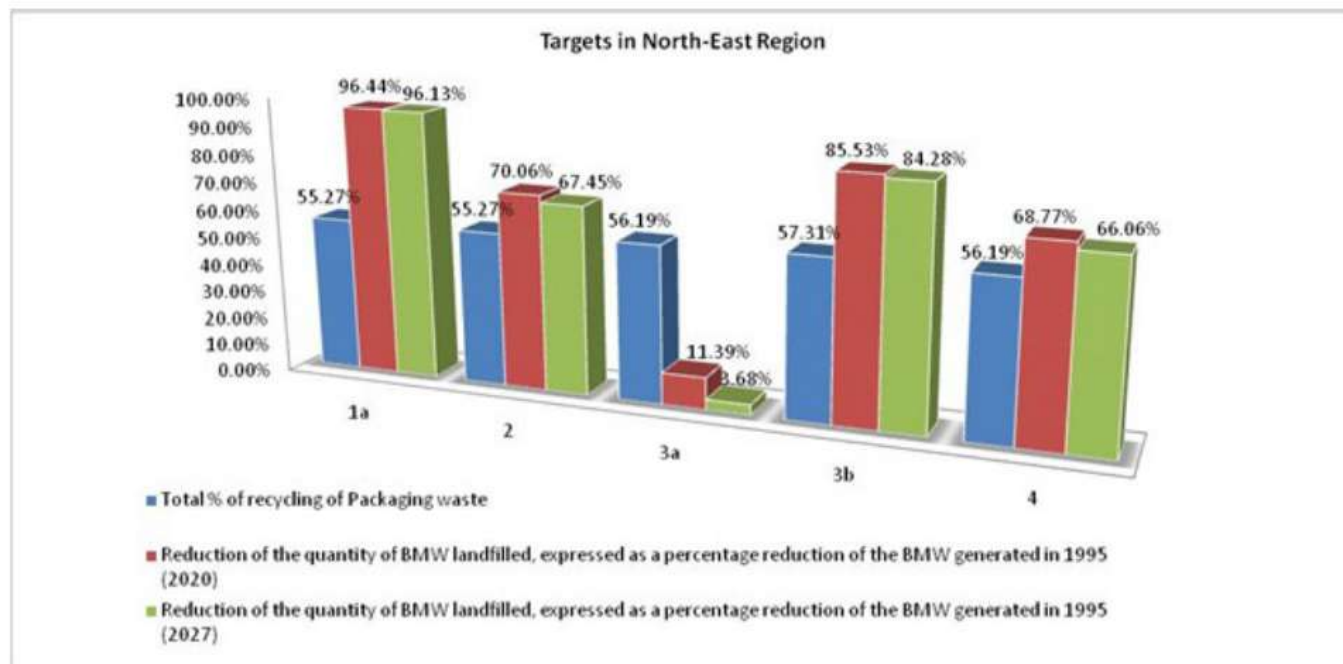

LPMP (2009)

Aktiviteti/ mbeturinave	Lloji i	Qëllimi	Të kryhet deri më
Mbeturinat e paketimit		Riciklimi (minimum 55%-maximum 80%)	2020
Materials nga Mbeturinat e paketimit			
❖ Qelqi		❖ 60%	❖ 2020
❖ Letër dhe karton		❖ 60%	❖ 2020
❖ Metali		❖ 50%	❖ 2020
❖ Plastika		❖ 22.5%	❖ 2018
❖ Druri		❖ 15%	❖ 2020

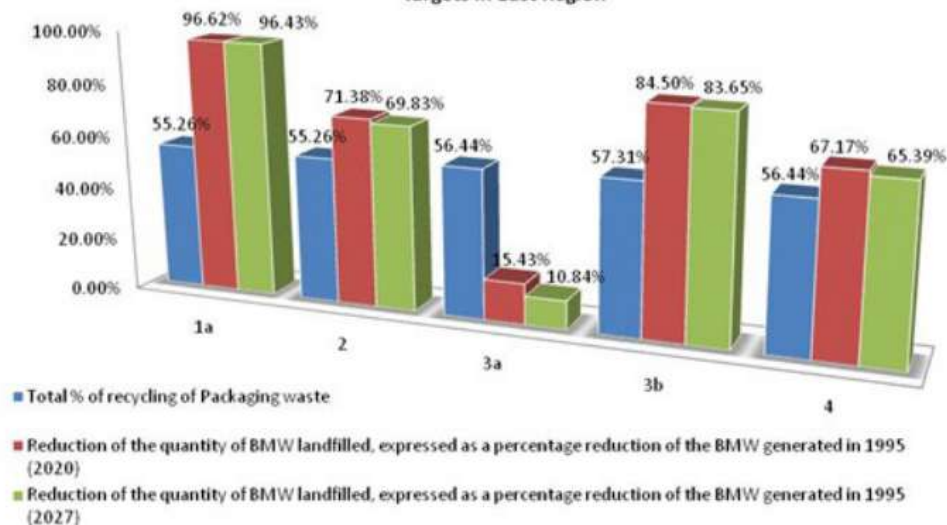
Gazeta zyrtare nr. 108/2009

Viti	Sasia e MKB që lejohet për depozitim në deponi të gjithë territorin (t)	Sasia e depozituar e MKB, e shprehur si përqindje masive e mbeturinave komunale të krijuara në vitin 1995	Reduktimi i sasisë së MKB të depozituara, i shprehur si një ulje në përqindje e MKB të krijuara në vitin 1995
1995 (Viti referues)	305,000	62%	
2011-2017	229,000	47%	25%
2011-2020	153,000	31%	50%
2011-2027	107,000	22%	65%

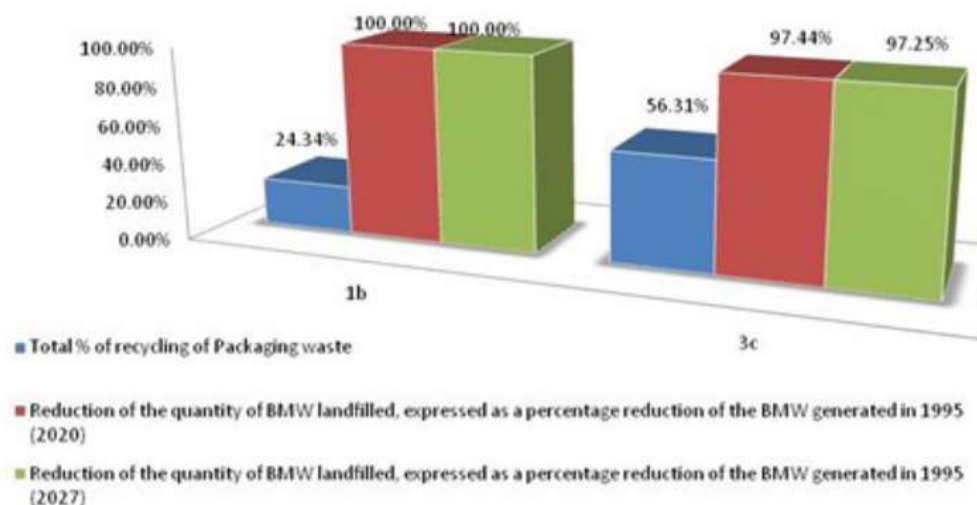

Targets in East Region

Targets in Northeast and East Region

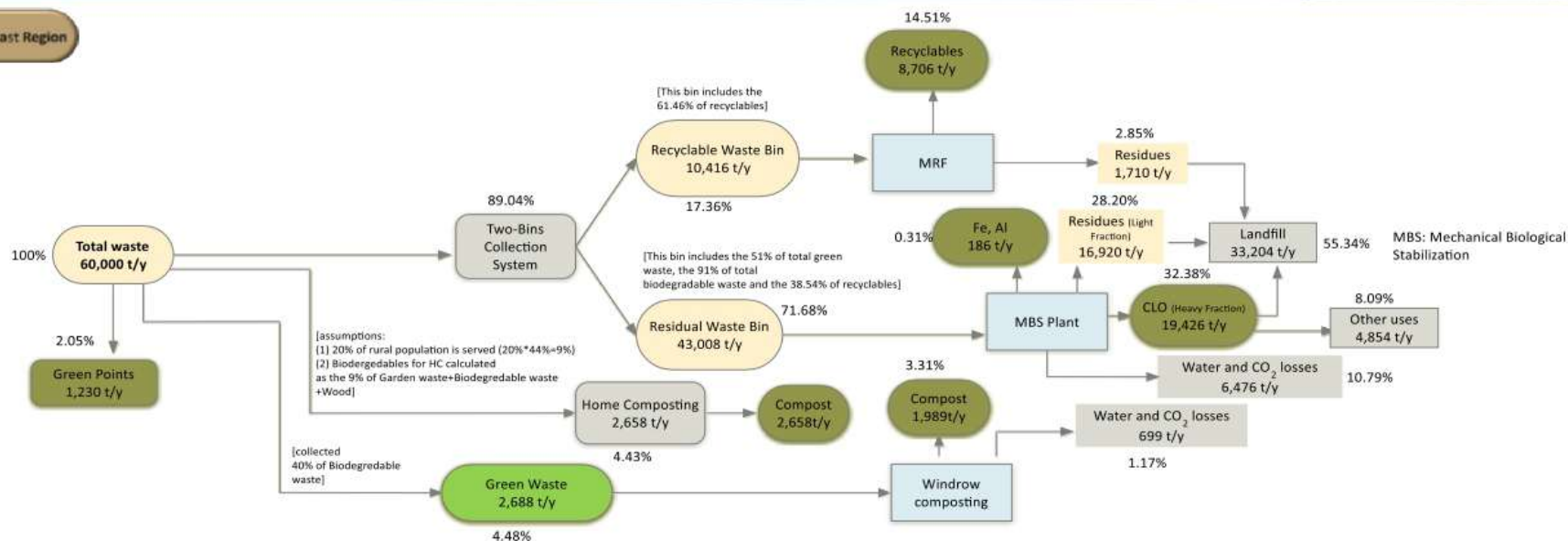

Skenari	DPC (€/t)	DPC (MKD/t)
Skenari 1a/Rajoni Lindor	74	4.565
Skenari 1b/ Rajoni Lindor & Veriolindor	115	7.093
Skenari 2/Rajoni Lindor	69	4.265
Skenari 3a/Rajoni Lindor	60	3.698
Skenari 3b/Rajoni Lindor	72	4.420
Skenari 3c/ Rajoni Lindor & Veriolindor	116	7.123
Skenari 4/Rajoni Lindor	62	3.811

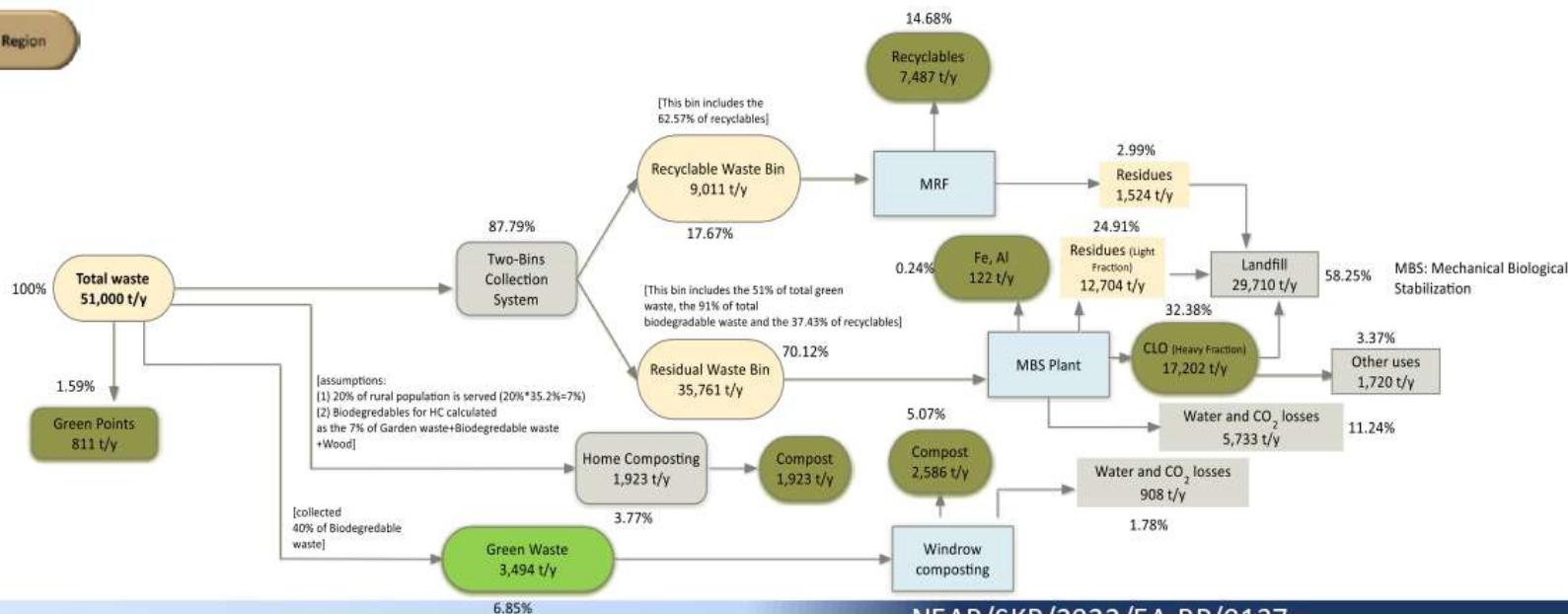
Skenari	DPC (€/t)	DPC (MKD/t)
Skenari 1a/ Rajoni Veriolindor	71	4.377
Skenari 1b/Rajoni Lindor & Veriolindor	115	7.093
Skenari 2/ Rajoni Veriolindor	67	4.095
Skenari 3a/ Rajoni Veriolindor	58	3.571
Skenari 3b/ Rajoni Veriolindor	70	4.300
Skenari 3c/Rajoni Lindor & Veriolindor	116	7.123
Skenari 4/Rajoni Veriolindor	60	3.666

Scenario 3b/North East Region

Scenario 3b/East Region

Fazat	Veprimet-masat e marra
	✓ Promovimi dhe krijimi i qendrave të riprodhimit/riparimit/ripërdorimit.
	Përkufizimi: shndërrimi i mbeturina në një substancë ose produkt të ri, duke përfshirë kompostimin nëse plotësohen protokollet e cilësisë (Produktet e masës janë kompost dhe materiale të riciklueshme) Veprimet e propozuara: ✓ Zbatimi i një sistemi grumbullimi me dy kosha (koshi i mbeturinave të riciklimit dhe koshi i mbeturinave) dhe trajtimi i mëposhëm i përmbajtjes së koshit të mbeturinave të riciklimit në një instalim të përpunimit të materialeve (IPM). • Biostabilizimi në koshin e mbeturinave (MBS) • Grumbullimi i ndarë i mbeturinave të gjelbra dhe kompostimi në brazda të mbeturinave të gjelbra të grumbulluara veçmas ✓ Kompostimi shtëpiak (20% të popullsisë rurale) Fuqizimi i sektorit publik dhe privat për menaxhimin e mbeturinave në Rajon për të futur praktikën e sistemit të grumbullimit me dy kosha (trajnim, përgatitje guidash, pajisje teknike - harduer dhe softuer, etj.) ✓ Ngritja e ndërgjegjësimit publik (me fokus në grupet kryesore të synuara) për të praktikuar një sistem grumbullimi me dy kosha. ✓ Fushatat për ndërgjegjësimin e publikut, transferimin e njohurive, prezantimin e praktikave të mira dhe përgatitjen e udhëzuesve praktik. ✓ Ndërtimin dhe funksionimin e pikave të grumbullimit
Riciklimi:	
Përpunime të tjera:	Përkufizimi: përfshin tretje anaerobe, djegia me rikuperimin e energjisë, gazifikimi dhe piroliza që prodhon energji (karburantet, nxehtësinë dhe rrymë) dhe materialet e mbeturinave, për penda (pirgje) Veprimet e propozuara: Opsionet për menaxhimin e mbeturinave që i përkasin kategorisë "Përpunime të tjera", siç përcaktohet nga Direktivën Kornizë të Mbeturinave, nuk janë propozuar.
Largimi:	Përkufizimi: depozitimi dhe djegia pa rikuperim energjie Veprimet e propozuara: ✓ Depozitimi i mbeturinave IPM dhe stabilizimi mekanik-biologjik i koshave të mbeturinave (MBS). ✓ Përcaktimi i lakacionit për Deponi Rajonale. ✓ Sigurimi i dokumentacionit teknik dhe lejes së ndërtimit

Masat e propozuara për çdo fazë të hierarkisë së mbeturinave janë paraqitur në mënyrë analitike në kapitujt në vijim.

Tabela e mëposhtme jep një pasqyrë e objektivave relevante dhe afatit kohor për arritjen e tyre.

Mbeturinat e ngurta komunale Zonat e menaxhimit të mbeturinave

Sipas Studimit të Fizibilitetit për zhvillimin e një sistemi të integruar dhe të vetë-qëndrueshëm të menaxhimit të mbeturinave në Rajonin Lindor dhe Verilindor, janë propozuar zonat e mëposhtme të menaxhimit të mbeturinave:

➤ **Zona e menaxhimit të mbeturinave në Berovë**

- Do të përfshijë një Qendër Lokale të Menaxhimit të Mbeturinave (QLMM) me një stacion transferimi, një impiant të vogël kompostimi dhe një pikë grumbullimi
- Kompostim shtëpiak
- Do t'i shërbejë komunave Berovë dhe Pehçevë

➤ **Zona e menaxhimit të mbeturinave në M. Kamenicë**

- Do të përfshijë një QLMM me një stacion transferimi, një impiant të vogël kompostimi dhe një pikë grumbullimi
- Kompostim shtëpiak
- Do t'i shërbejë komunave M. Kamenicë and Delçevë

➤ **Zona e menaxhimit të mbeturinave në Koçanë**

- Do të përfshijë një QLMM me një stacion të madh transferimi, një impiant të vogël kompostimi dhe një pikë grumbullimi
- Kompostim shtëpiak
- Do t'i shërbejë komunave Koçanë, Vinicë, Zrnovc and Çeshinovë-Obleshevë

➤ **Zona e menaxhimit të mbeturinave në Shtip**

- Do të përfshijë një QLMM me një stacion të madh transferimi, një impiant të vogël kompostimi dhe një pikë grumbullimi
- Kompostim shtëpiak
- Do t'i shërbejë komunave Shtip dhe Karbinc

➤ Zona e menaxhimit të mbeturinave në Rankovcë

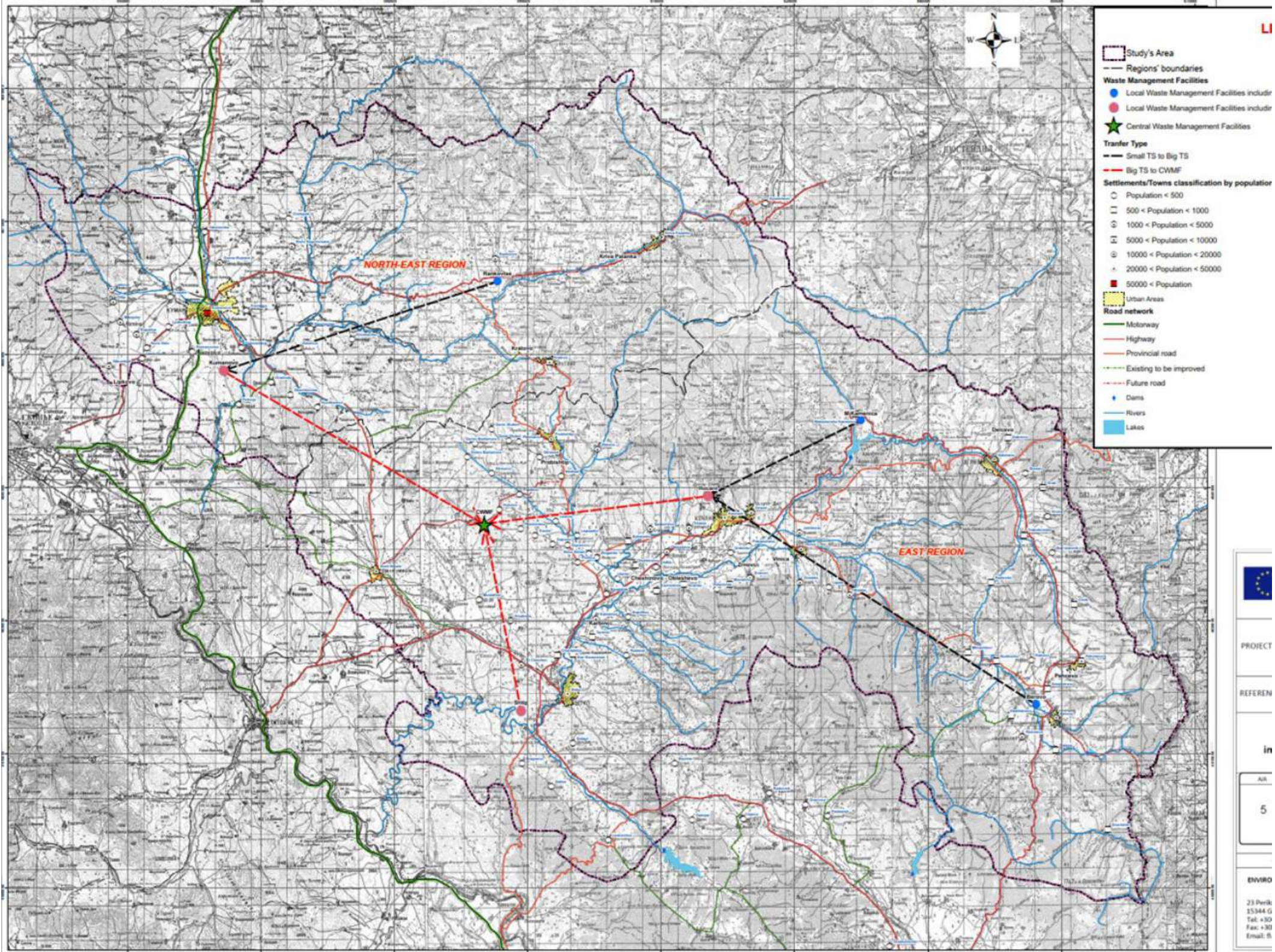
- Do të përfshijë një Qendër Lokale të Menaxhimit të Mbeturinave (QLMM) me një stacion transferimi, një impiant të vogël kompostimi dhe një pikë grumbullimi
- Kompostim shtëpiak
- Do t'i shërbejë komunave Rankovcë, Kriva Pallankë and Kratovë

➤ Zona e menaxhimit të mbeturinave në Kumanovë

- Do të përfshijë një QLMM me një stacion të madh transferimi, një impiant të vogël kompostimi dhe një pikë grumbullimi
- Kompostim shtëpiak
- Do t'i shërbejë komunave Kumanovë, Likovë and Staro Nagoriçan

➤ Zona e menaxhimit të mbeturinave në Sveti Nikollë

- Do të përfshijë një QMM me IRM, TMB, deponi sanitare, një impiant të vogël kompostimi dhe një pikë grumbullimi
- Kompostim shtëpiak
- IRM, TMB, deponia sanitare do t'i shërbejë të dy rajonet
- impiant të vogël kompostimi dhe një pikë grumbullimi do t'i shërbejë komunave Sveti Nikollë dhe Probishtip

PROJECT

REFEREN

in

AIR

5

ENVIRO

23 Perik
15344 G
Tel: +30
Fax: +30
Email: fi

Opsionet alternative të mbuluara nga Studimi i Fizibilitetit për zhvillimin e një sistemi të integruar dhe të vetë-qëndrueshëm të menaxhimit të mbeturinave në Rajonin Lindore dhe Verilindore janë:

- Opsioni 1: Operacioni aktual (BaU) - Grumbullimi i mbeturinave të përziera komunale dhe depozitimi në deponitë ekzistuese dhe vendet e mbeturinave.
- Opsioni 2: Veprimi minimal – Grumbullimi i mbeturinave të selektuara, riciklimi në një IRM të ri dhe depozitimi në një deponi të re që përputhet me standardet.
- Opsioni 3: Diçka për të bërë – Grumbullimi, riciklimi, trajtimi dhe depozitimi në instalime të reja.
 - Opsioni 3i, TMB (Trajtimi Mekaniko-Biologjik)/Instalimi bio-stabilizues
 - Opsioni 3ii, TMB / Instalim për bio-tharje
 - Opsioni 3iii, TMB /Instalim për tretje anaerobe
 - Opsioni 3iv, TMB /Instalimi për karburantin e marrë nga mbeturinat e përpunuara (RDF)
 - Opsioni 3v, Instalim për prodhimin e energjisë nga mbeturinat

SF EuropeAid/136070/IH/SER/MK (2017)

Opsione për menaxhimin rajonal të mbeturinave

Opsioni1: BaU	Opsioni2: Veprim minimal	Opsioni 3i: TMB/impianit i biostabilizimit	Opsioni 3ii: TMB / impianit i biotharjes	Opsioni 3iii: Impianti MBT / AD	Opsioni 3iv: Impianti MBT / RDF	Opsioni3v: Impianti WtE (mbeturina për energji)
Grumbullimi i mbeturinave						
Grumbullimi i mbeturinave të përziera	grumbullimi i veçantë i lëndëve të riciklueshme (sistemi me 2 kosha)	Grumbullim i ndarë i mbeturinave për riciklim (sistem me 2 kosha dhe mbeturina të gjelbra)				
Kompostimi shtëpiak: 4.970tn/vit						
Stacionet e Transferimit						
Pa ST	Pa ST	- Në Berovë, në shërbim të Berovës dhe Pehçevës, me kapacitet të përgjithshëm prej 4.200 t/vit. - Në M. Kamenicë, në shërbim të M. Kamenicës dhe Dellçevës, me kapacitet të përgjithshëm prej 5.800 t/vit. - Në Koçan, në shërbim të Koçanit, Vënicës, Zërnovcit, Çeshinovës, ST të Berovës dhe ST të M. Kamenicës, me kapacitet total prej 27.000 t/vit (17.000 t nga komunat dhe 10.000 t nga ST tjera) - Në Shtip, në shërbim të Shtipit dhe Karbincit, me kapacitet total prej 14.100 t/vit. - Në Rankovc, në shërbim të Kriva Pallankës, Rankovcës dhe Kratovës, me kapacitet të përgjithshëm prej 9.400 t/vit. - Në Kumanovë, në shërbim të Kumanovës, Likovës, Staro Nagoriçanit dhe ST të Rankovcës, me kapacitet total prej 52.000 t/vit (42.600 t nga komunat dhe 9.400 t nga ST Rankovce)				
Riciklimi i drurit: 40 tn/vit						
Instalim i riciklimit të materialeve						
Pa një impianit riciklimi mbeturinash	- Përafërsisht 23% e mbeturinave totale, të cilat do të grumbullohen në koshet për të riciklueshme, do të klasifikohen në MRF qendrore që do të zhvillohet në Sveti Nikollë, Meçkuevci – Arbasanci. Kapaciteti total për këtë impianit klasifikimi është përafërsisht 25.600 tn/vit dhe do të prodhojë 16.400 tn/vit lëndë të riciklueshme dhe 9.200 tn/vit mbeturina. - Të gjitha materialet që do të përpunohen përfshijnë metal, qelq, letër/karton dhe plastikë - Të gjitha mbeturinat që do të krijohen do të përfundojnë në deponi					
Impiante kompostimi						
Pa impianit kompostimi	Pa impianit kompostimi	- Në Berovë, në shërbim të Berovës dhe Pehçevës, me kapacitet total prej 332 t/vit, duke gjeneruar 166 tn/vit kompost dhe 33 tn/vit mbeturina. - Në M. Kamenicë, në shërbim të M. Kamenicës dhe Dellçevës, me kapacitet të përgjithshëm 446 t/vit, duke gjeneruar 223 tn/vit kompost dhe 45 tn/vit mbeturina. - Në Koçan, në shërbim të Koçanit, Vënicës, Zërnovcit, Çeshinovës, ST të Berovës dhe ST të M. Kamenicës, me kapacitet të përgjithshëm 1.311 t/vit, duke gjeneruar 656 tn/vit kompost dhe 131 tn/vit mbeturina. - Në Shtip, në shërbim të Shtipit dhe Karbincit, me kapacitet të përgjithshëm prej 1.049 t/vit, duke gjeneruar 525 tn/vit kompost dhe 105 tn/vit mbeturina. - Në Rankovcë, në shërbim të Kriva Pallankës, Rankovcës dhe Kratovës, me kapacitet total prej 458 t/vit, duke gjeneruar 229 tn/vit kompost dhe 46 tn/vit.				

FS EuropeAid/136070/IH/SER/MK (2017)

Options for Regional Waste Management

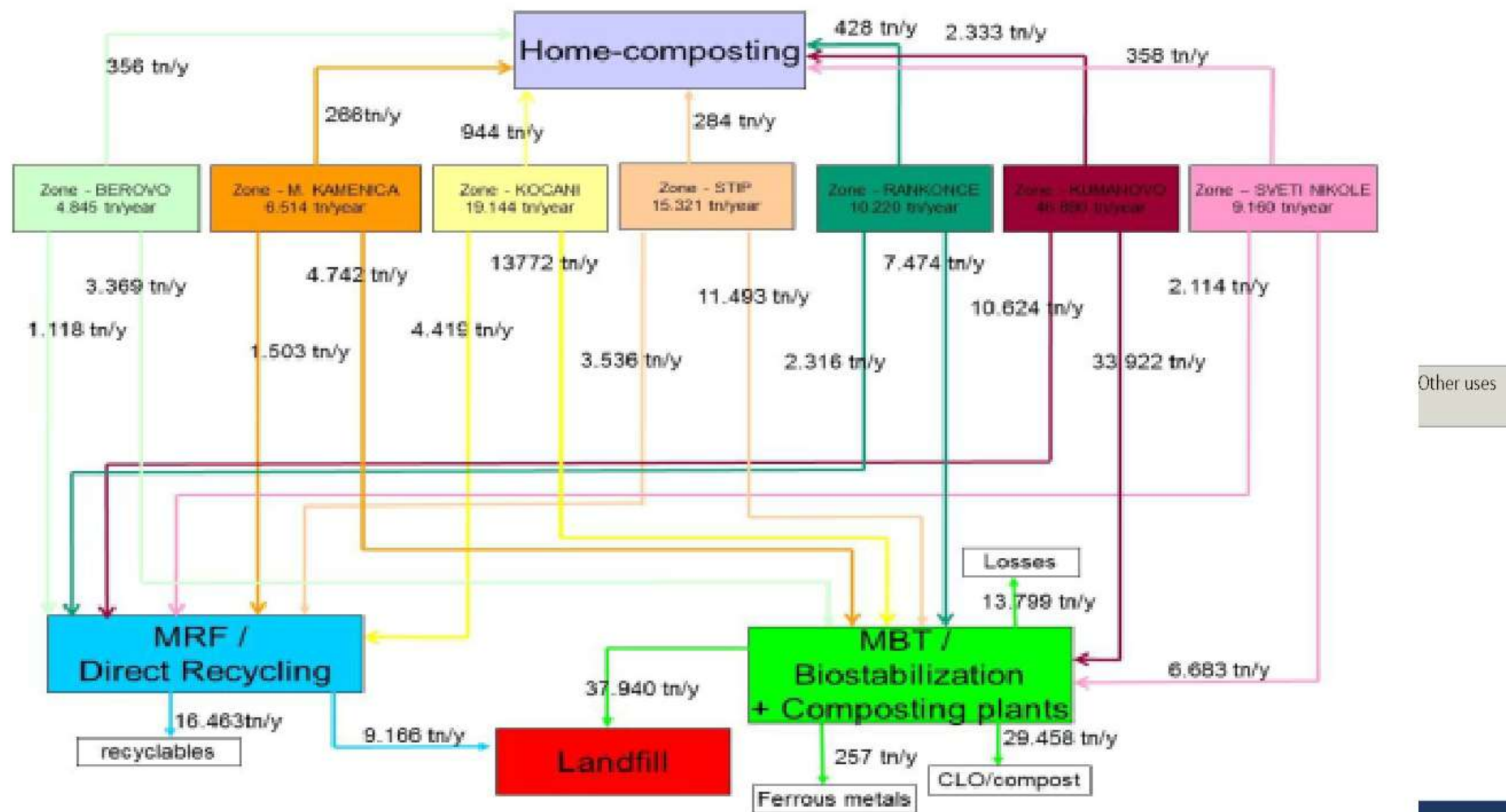
Opsioni1: BaU	Opsioni2: Veprim minimal	Opsioni 3i: MBT/impiant i biostabilizimit	Opsioni 3ii:MBT / impiant biotharjes	Opsioni 3iii:Impianti MBT / AD	Opsioni 3iv:Impianti MBT / RDF	Opsioni3v: Impianti WtE (mbeturina për energji)
		○ Në Kumanovë, në shërbim të Kumanovës, Likovës, Staro Nagoriçanit dhe ST të Rankovcës, me kapacitet total prej 2.101 t/vit, duke gjeneruar 1.050 tn/vit kompost dhe 210 tn/vit mbeturina. ○ Në Sveti Nikole Meckuevci – Arbasanci, në shërbim të Sveti Nikollës dhe Probishtipit, me kapacitet total prej 627 t/vit, duke gjeneruar 314 tn/vit kompost dhe 63 tn/vit mbeturina. ○ Të gjitha mbeturinat që do të krijohen do të përfundojnë në deponi				
Trajtimi i Mbeturinave						
Pa impiant për trajtimin e mbeturinave	Pa impiant për trajtimin e mbeturinave	MBT / impianti i biostabilizimit në Sveti Nikollë, Meçkuevci – Arbasanci me kapacitet 75.130 tn/vit duke gjeneruar 26.295 tn/vit CLO, 257 tn/vit metale dhe 37.307 tn/vit mbeturina.	MBT / instalimi i biotharjes në Sveti Nikollë, Meçkuevci – Arbasanci me kapacitet 75.130 tn/vit duke gjeneruar 33.308 tn/vit SRF, 257 tn/vit metale dhe 22.281 tn/vit mbeturina.	Impianti MBT / AD në Sveti Nikollë, Meçkuevci – Arbasanci me kapacitet gjenerues prej 75.130 tn/vit 26.295 tn/v CLO, 13.674 MWh/v energji, 257 tn/vit metale dhe 18.375 tn/vje mbeturinash	Impianti MBT/RDF në Sveti Nikollë, Meckuevci – Arbasanci me kapacitet prej 75.130 tn/vit gjenerues 15,026 tn/v të SRF, 18,872 tn/vit të CLO, 257 tn/vit të metaleve dhe 29,794 tn/vit të mbeturinat	Impianti WtE në Sveti Nikollë, Meçkuevci – Arbasanci me kapacitet prej 75.130 tn/vit që prodhon 33.808 MWh/vit energji, 54.093 MWh/v ngrohje 257 tn/v metale dhe 15.026 tn/vit mbeturinash
Largimi i Mbeturinave						
Në deponitë ekzistuese janë depozituar: 107.084 tn/vit	Deponi e re në Sveti Nikollë, Meçkuevci – Arbasanci: 90.620 tn/vit	Deponi e re në Sveti Nikollë, Meçkuevci – Arbasanci: 47.106 tn/vit të depozituar	Deponi e re në Sveti Nikollë, Meçkuevci – Arbasanci: 32.080 tn/vit të depozituar	Deponi e re në Sveti Nikollë, Meçkuevci – Arbasanci: 28.174 tn/vit të depozituar	Deponi e re në Sveti Nikollë, Meçkuevci – Arbasanci: 39.593 tn/vit të depozituar	Deponi e re në Sveti Nikollë, Meçkuevci – Arbasanci: 24.825 tn/vit të depozituar

Sipas analizës së opsioneve, opsi i propozuar do të jetë Opsioni 3i

✓ and disposal Grumbullimi, riciklimi, trajtimi me TMB/biostabilizimi dhe largimi

○ Option 3i: MBT / biostabilization plant

Fazat në menaxhimin e mbeturinave	Selektimi
Grumbullimi i mbeturinave	☐ Sistemi i grumbullimit me dy kosha (riciklimi dhe mbeturinat e mbetura) ☐ Grumbullim i veçantë i mbeturinave të gjelbra ☐ Vendet e grumbullimit
Stacionet e transferimit	6 ST në secilën prej 6 QLMM ☐ Stacione të mëdha transferuese (ST) në komunat e Kumanovës, Shtipit dhe Koçanës (kompaktor stacionar) ☐ Stacione të vogla transferuese (ST) në komunat Berovë, M.Kamenicë dhe Rankovcë (pres-kontejnerët)
Trajtimi i koshit me materiale të riciklueshme	Instalim për riciklimin e materialeve në IQMM në Sveti Nikollë
Trajtimi i koshit të mbeturinave	TMB/biostabilizimi
Trajtimi i mbeturinave të gjelbra	6 instalime kompostimi në secilin nga 6 ILMM
Deponia sanitare	1 qendrore në Sveti Nikollë
Deponitë dhe vendet e mbeturinave që nuk përmbushin standardet e BE-së	Mbyllja dhe rehabilitimi

Hapat për rishikimin e PRMM

Rishikimi i PRMM do të kryhet në bazë të dokumenteve strategjike të mëposhtme:

- Strategjia kombëtare për menaxhimin e mbeturinave të Republikës së Maqedonisë së Veriut 2024-2036
- Plani kombëtar për menaxhimin e mbeturinave të Republikës së Maqedonisë së Veriut 2021-2031
- Plani kombëtar për parandalimin e mbeturinave të Republikës së Maqedonisë së Veriut 2022-2028
- Ligjet e përditësuara në lidhje me mbeturinat e paketimit, MPEE, mbeturinat e baterive dhe akumulatorëve dhe rrjedha të tjera të veçanta mbeturinash.

Hapat për rishikimin e PRMM

- Vlerësimi i situatës aktuale (viti i referencës) në lidhje me gjenerimin e rrjedhave të veçanta të mbeturinave (mbeturina të ngurta komunale, mbeturina paketimi, mbeturina ndërtimi dhe rrënoja ndërtimi, mbeturina baterish dhe akumulatorësh, mbeturina bujqësore, mbeturina mjekësore, mbeturina industriale):
- Parashikimet për gjenerimin e rrjedhave të veçanta të mbeturinave
- Për mbeturinat e ngurta komunale:
 - Parashikimet e popullsisë (popullsia e përhershme dhe sezonale)
 - Parashikimet e shkallës së gjenerimit të mbeturinave (me analizë skenari)
 - mbeturinat e ngurta komunale të krijuara (Parashikimet)
- Përbërja e mbeturinave
- Objektivat e përgjithshme dhe specifike sipas Strategjisë Kombëtare të Menaxhimit të Mbeturinave 2023-2046 dhe Planit Kombëtar të Menaxhimit të Mbeturinave 2021-2031, Direktivës së BE-së për mbeturinat dhe paketës së masave në lidhje me ekonominë rrethore
- Objektivat dhe opsionet për menaxhimin e rrjedhave të ndryshme të mbeturinave
- Përcaktimi i opsioneve alternative për menaxhimin e mbeturinave të ngurta komunale
- Përgatitja e mass balanceve të opsioneve alternative
- Përcaktimi i kriterëve për krahasimin e opsioneve të ofruara
- Përcaktimi sasi i objektivave sipas opsionit (llogaritja e sasisë së mbeturinave të paketimit që do të riciklohen, llogaritja e sasisë së mbeturinave komunale që do të riciklohen, llogaritja e masës maksimale të lejueshme të MKB që mund të depozitohet çdo vit në një deponi sanitare)
- Llogaritja e investimeve, kostot operative, kostot e tokës, të ardhurat, disponueshmëria
- Krahasimi nëpërmjet analizës shumë-kriterore dhe prezantimi i zgjidhjes së propozuar
- Përgatitja e një Plani Veprimi (masa prioritare për një periudhë deri në 3 vjet, masa afatshkurtra për një periudhë deri në 5 vjet dhe masa afatgjata për një periudhë 6-10 vjet)

Financial	Technical	Environmental	Social-Institutional
(F1) Investment cost	(T1) Flexibility regarding waste quantity	(E1) Air pollution	(S1) Application of priority of legislation
(F2) Net operational cost	(T2) Flexibility regarding waste quality	(E2) Generation of waste water	(S2) Possibility of creation of new jobs
(F3) Levelised unit cost	(T3) Simplicity	(E3) Generation of solid waste residues	(S3) Degree of fulfillment of targets
	(T4) Energetic exploitation	(E4) Toxicity of residues	(S4) Public acceptance
	(T5) Recovery of materials		(S5) Transition to future conditions

Qëllimet dhe metodat e menaxhimit të mbeturinave / Parandalimi

- **Masat/aktivitetet horizontale për rrjedhat e veçanta të mbeturinave (ushqim, letër, plastikë, MPEE, etj.)**
 - Inkurajimi i qendrave të ripërdorimit;
 - Fushata të ndërgjegjësimit dhe informimit të publikut që synojnë publikun e gjerë/grupet e synuara të konsumatorëve (histori suksesi);
 - Punëtori për grupet e synuara;
 - Nxjerrja e planeve specifike individuale për parandalimin e rrjedhave prioritare të mbeturinave;
- **Mbeturinat ushqimore**
 - Inkurajimi i dhurimit të ushqimit;
 - Inkurajimi i reduktimit të mbeturinave ushqimore në sektorin primar duke përmirësuar njohuritë për gjenerimin e mbeturinave ushqimore;
 - Zbatimi i parimeve të ekonomisë rrethore në katering dhe shërbimet përkatëse (restorante, hotele, kafeteri), duke përfshirë mensat (në shkolla, universitete, spitale, gjykata, shërbime publike) për të reduktuar mbeturinat ushqimore;
 - Informimi dhe rritja e ndërgjegjësimit të publikut tek familjet me fokus ndryshimin e sjelljes në konsumin dhe menaxhimin e ushqimit
- **Letër/Karton**
 - Rritja e ndërgjegjësimit për reduktimin e konsumit të letrës dhe inkurajimin e ripërdorimit;
- **Mbeturinat e paketimit**
 - Inkurajimi i dizajnit të paketimit miqësor ndaj mjedisit;
 - Inkurajimi i reduktimit/përdorimit të paketimit dhe paketimit të shumëfishtë.
- **MPEE**
 - Inkurajimi i qendrave të riparimit të pajisjeve elektrike dhe elektronike në të gjithë territorin;
 - Krijimi i rrjeteve për shkëmbimin/shitjen e pajisjeve elektrike dhe elektronike të përdorura;
 - Inkurajimi i furnizimit me pajisje elektrike dhe elektronike të përdorura me kontrata publike/private.

Qëllimet dhe metodat e menaxhimit të mbeturinave / Parandalimi

➤ Tekstili

- Inkurajimi i grumbullimit për ripërdorim;
- Zhvillimi i iniciativave nga artizanët/bizneset që prodhojnë ose importojnë veshje për t'u organizuar në qendrat e riparimit të veshjeve dhe qendrat e riciklimit të tekstilit;
- Promovimi dhe fuqizimi i rrjeteve për grumbullimin e tekstileve të ripërdorshme nëpër komuna.

➤ Bateritë, gomat, vajrat e përdorura, mbeturinat e përdorura,

- Promovim për selektim në bashkëpunim me PZP, nëpërmjet vendosjes së koshave të posaçëm për selektim, bashkëpunim me kompanitë për kthimin e baterive të përdorura.;
- Hulumtimi mbi ripërdorimin/rigjenerimin (vajrat e përdorura));
- Grumbullimi i këtyre mbeturinave edhe nga garazhet në pronësi të autoriteteve publike në rajon, si p.sh. komunat;
- Ndalimi i depozitimit të mbeturinave të baterive të veturave/bateritë e lëvizshme dhe gomave

Objektivat dhe metodat e menaxhimit të mbeturinave /Ripërdorimit, selektimi e mbeturinave në vendin e krijimit, Riciklimi, Përpunimi, Largimi i MNK

➤ Masat për ripërdorimin dhe selektimin e mbeturinave në pikën e gjenerimit

- Zhvillimi i një rrjeti të selektimit të mbeturinave në pikën e gjenerimit të mbeturinave biologjike (së pari mbeturinat e gjelbra dhe më pas mbeturinat e kuzhinës).
- Nisja e kompostimit shtëpiak në zonat rurale.
- Krijimi i grumbullimit të veçantë të llojeve të veçanta të materialeve të riciklueshme (p.sh. pika grumbullimi, kontejnerë grumbullimi).
- Organizimi i aksioneve të synuara për grumbullimin e ndarë të mbeturinave për riciklim.
- Fillimi i selektimit së mbeturinave në vendin e krijimit të mbeturinave të mëdha për t'u ripërdorur dhe ricikluar.
- Fillimi i selektimit të mbeturinave në vendin e krijimit të mbeturinave tekstile.
- Fillimi i selektimit të mbeturinave në pikën e gjenerimit për mbeturinat e rrezikshme nga amvisëritë.
- Përdorimi i ngjyrës dhe llojit uniform të kontejnerëve/koshave për grumbullimin e rrjedhave të veçanta të mbeturinave.
- Krijimi i infrastrukturës për përdorim dhe përgatitja për ripërdorim (Qendrat e Ripërdorimit/Qendrat Burimore etj.).
- Organizimi i një sistemi të posaçëm për menaxhimin e mbeturinave nga vajrat dhe yndyrat ushqimore.

➤ Infrastruktura për të përmirësuar riciklimin, rikuperimin dhe depozitimin e mbeturinave

- Instalime për rikuperimin e materialeve/mbeturinave
- Instalimet mekanike të përpunimit biologjik për mbeturinat e përziera komunale.
- Instalime për kompostimin e mbeturinave nga kopshtet dhe sipërfaqet e gjelbra.
- Deponitë sanitare
- Stacionet e trabsferimit

Qëllimet dhe metodat e menaxhimit të mbeturinave/ Rrjedha të ndryshme mbeturinash

➤ **Mbeturinat e ndërtimit**

- Përmirësimi i grumbullimit të mbeturinave nëpërmjet përfshirjes së sektorit privat.
- Krijimi i një deponie për mbeturinat inerte që do të përfshijë pajisjet e nevojshme për para-trajtimin dhe selektimin e mbeturinave.
- Selektimi duhet të bëhet për materialet: druri, fraksionet minerale (betoni, tulla, pllaka dhe qeramika, gurë), metal, plastikë, qelq dhe suva (gips).
- Ndarja e mbeturinave nga azbesti për t'u asgjësuar veçmas (Deponia e Drisllës)

➤ **MPEE**

- Mbështetje e grumbullimit të veçantë të MPEE;
- Ndërtimi i qendrave të ripërdorimit.

➤ **Mbeturina mjekësore**

- Përmirësimi i strukturës institucionale për monitorim më të mirë.

➤ **Mbeturina industriale**

- Përgatitja e programeve të menaxhimit.
- Fushata për ndërgjegjësimin e publikut.
- Inkurajimi i bashkëpunimit dhe sinergjisë midis industrive, pasi mbeturinat e një industrie mund të jenë lëndë e parë për një tjetër.
- Aplikimi i infrastrukturës së nevojshme për menaxhimin e mbeturinave industriale (p.sh. shfrytëzimi i objekteve ekzistuese, objektet e reja, deponia)

Hapat për përditësimin e PRMM

Skenarët alternativë

	Skenari 1 (1 kosh)			Skenari 2 (2 kosha)					Skenari 3 (3 kosha)			
	Të përziera + të riciklueshme			Të përziera + të riciklueshme + mbetje biologjike								
	1a	1b	1c	2a	2b	2c	2d	2e	3a	3b	3c	3d
Grumbullimi i mbeturinave	Sistemi i grumbullimit me një kosh			Sistemi i grumbullimit me dy kosha (kosh mbeturinash i riciklueshëm + koshi i përzier i mbeturinave)					Sistemi i grumbullimit me tre kosha (kosh mbeturinash i riciklueshëm + koshi i mbeturinave organike + koshi i përzier i mbeturinave)			
Pika grumbullimi	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kompostimi shtëpiak	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Trajtimi i mbetjeve të përziera nga koshi	TMB (Biostabilizimi)	TMB me AD dhe AC për mbetjet e mbeturinave	Djegia	Depozitimi i deponisë	TMB (Tharja biologjike)	TMB (Biostabilizimi)	TMB me AD dhe AC për mbetjet	Djegia	Depozitimi i deponisë	TMB (Biostabilizimi)	TMB (Tharja biologjike)	TMB me AD dhe AC për mbetjet
Trajtimi i mbeturinave të riciklueshme nga koshi	-	-	-	IRM	IRM	IRM	IRM	IRM	IRM	IRM	IRM	IRM
Trajtimi i mbeturinave organike nga koshi	-	-	-	-	-	-	-	-	AC	AC	AC	AC
Trajtimi i mbetjeve të gjelbra	AC	AC	Djegia	AC	AC	AC	AC	AC	AC	AC	AC	AC
Deponia	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

- TMB nga tharja biologjike prodhohet biogaz;
- TMB biostabilizimi jep një produkt të ngjashëm me kompostin
- TMB AD prodhon energji (përmes përdorimit të biogazit)
- Incineracioni (Djegia) prodhon energji

Hapat për përditësimin e PRMM

LPZP (2021), largimi i mbeturinave mjekësore nga deponitë dhe riciklimi i tyre

2021	2030	2035
55%-80%	Minimum 65%	Minimum 70%

Viti	Letër dhe karton	Qelq	Dru	Metal	Plastike (vetëm mbeturinat plastike të riciklueshme)
2021	70%	40%	20%	50% fero metale 10% aluminum	25%
2025	70%	55%	20%	60% fero metale 30% aluminum	40%
2030	75%	70%	25%	70% fero metale 50% aluminum	50%
2035	85%	75%	30%	80% fero metale 60% aluminum	55%

Viti	Sasia e MKB (mbeturinave mjekësore) që lejohet të depozitohet në një landfill në të gjithë territorin (t)	Zvogëlimi i sasisë së MKB së depozituar, i shprehur si një ulje në përqindje e MKB e gjeneruar në vitin 1995
1995 (Viti referues)	305,000	
2019-2026	228,800	25%
2019-2031	153,000	50%
2019-2034	106,800	65%

Viti	Qëllimet e riciklimit të mbeturinave komunale në Republikën e Maqedonisë së Veriut
2025	25%
2035	45%
2045	65%

Vlerësimi Strategjik i Mjedisit Jetësor (VSMJ)

Vlerësimi Strategjik i Ndikimit në Mjedisin Jetësor (VSMJ) është një proces i strukturuar që kryehet për të analizuar efektet mjedisore të planeve, programeve dhe aktiviteteve të tjera strategjike të propozuara dhe për të inkorporuar gjetjet në procesin e vendimmarrjes.

Direktiva e BE-së për VSMJ përcakton planet dhe programet që duhet të zbatojnë një procedurë VSMJ.

VSM është i **detyrueshëm** për planet/programet që janë:

- Përgatitur për bujqësi, pylltari, peshkim, energji, industri, transport, menaxhim të mbeturinave/ujrave, telekomunikacionit, turizmit, planifikimit të qytetit dhe vendit ose përdorimit të tokës, dhe
- të cilat vendosin një kornizë për miratimin e ardhshëm të projekteve të referuara në Direktivën e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (VNM).

Vlerësimi Strategjik i Mjedisit Jetësor (VSMJ)

Procedura për Vlerësimin Strategjik të Ndikimit në Mjedis (VSMJ) është parashikuar në Ligjin e Mjedisit Jetësor (“Gazeta Zyrtare” Nr. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/ 10, 51/11, 123/12, 93/13, 44/15), kreu 10 – vlerësimi i ndikimeve të strategjive, planeve dhe programeve në mjedisin jetësor.

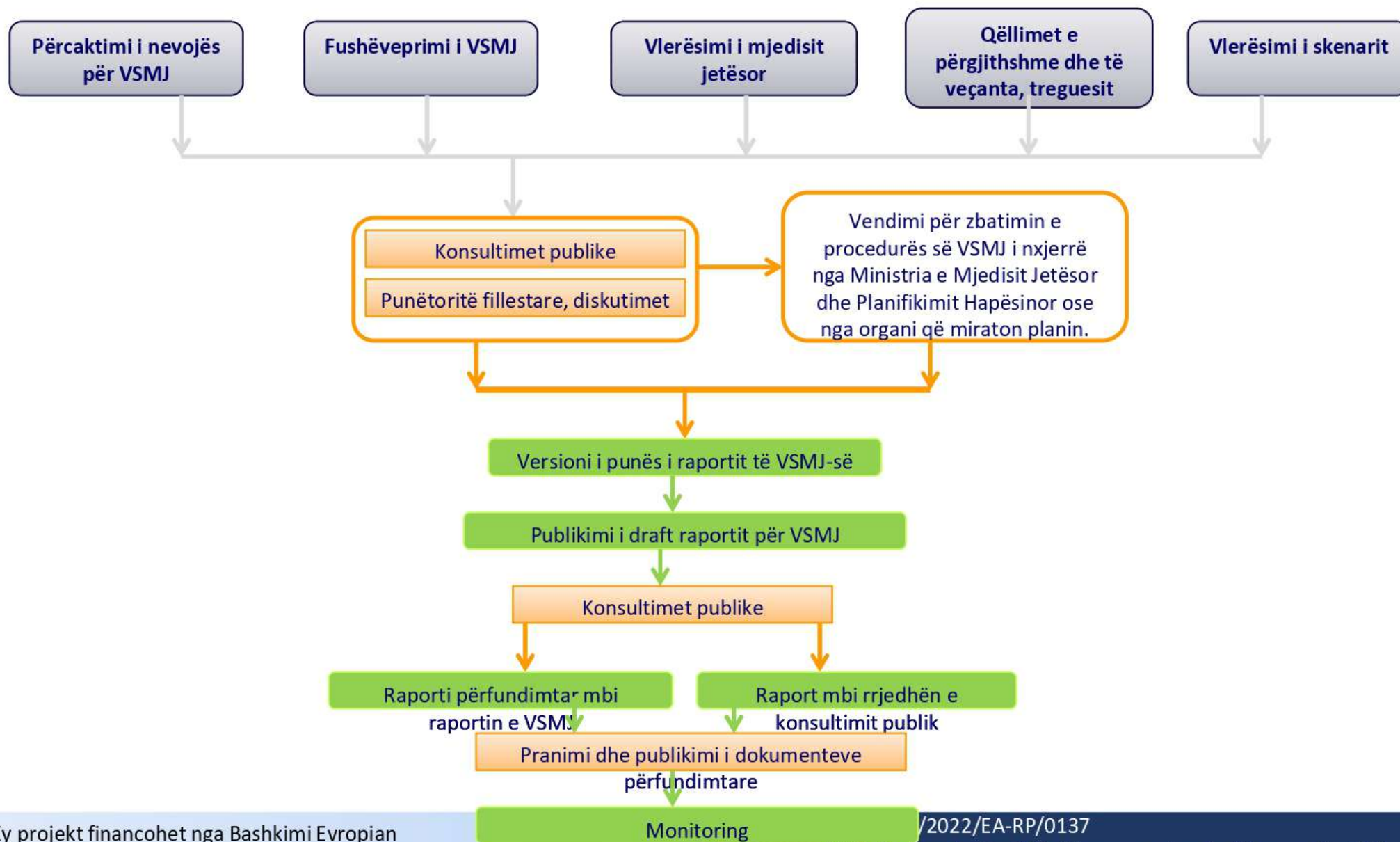
Aktet e tjera nënligjore që rregullojnë në detaje procesin e VSMJ janë:

- ☐ Urdhëresë për strategjitë dhe programet, duke përfshirë ndryshimet e strategjive, planeve dhe programeve të tilla për të cilat Procedura për vlerësimin e ndikimit të tyre në mjedis dhe shëndetin e njeriut është e detyrueshme (“Fletorja Zyrtare” nr. 153/07 dhe 45/11);
- ☐ Urdhëresë për përmbajtjen e Raportit të VSM-së (“Gazeta Zyrtare” nr. 153/07) ;
- ☐ Urdhëresë mbi kriteret mbi bazën e të cilave merren vendimet nëse disa dokumente planifikuese mund të kenë ndikim të rëndësishëm në mjedis dhe në shëndetin e njeriut (“Fletorja Zyrtare” nr. 144/07);
- ☐ Urdhëresë për pjesëmarrjen e publikut gjatë përgatitjes së rregulloreve dhe legjislacioneve të tjera, si dhe planeve dhe programeve që kanë të bëjnë me mjedisin (“Fletorja Zyrtare” nr. 147/08 dhe 45/11);
- ☐ Rregullore për formën, përmbajtjen dhe formulari e Vendimit për zbatimin ose moszbatimin e VSMJ-së dhe shabllonet për nevojën e zbatimit ose moszbatimit të VSMJ-së (“Gazeta Zyrtare” Nr. 122/11);
- ☐ Rregullore për zbatimin e konsultimeve ndërkufitare (“Gazeta Zyrtare” nr. 110/10).

Vlerësimi Strategjik i Mjedisit Jetësor (VSMJ)

Procedura për Vlerësimin Strategjik të Mjedisit Jetësor (VSMJ)

Përmbajtja e VSMJ-së

- Kapitulli 1: Historiku i VSM-së
- Kapitulli 2: Vlerësimi strategjik i mjedisit jetësor (Objektivat e VSMJ, përfitimet nga zbatimi i VSMJ, metodologjia për përgatitjen e raportit, kuadri ligjor, hapat e procedurës së VSMJ, integrimi ndërmjet zbatimit të PRMM dhe Procedurës së VSMJ)
- Kapitulli 3: Një pasqyrë e shkurtër e përmbajtjes, objektivave kryesore dhe lidhjes me planet dhe dokumentet e tjera përkatëse të planifikimit
- Kapitulli 4: Gjendja e mjedisit jetësor për zonën që është objekt studimi
- Kapitulli 5: Karakteristikat e mjedisit jetësor në mungesë të zbatimit të PRMM
- Kapitulli 6: Zonat e mbrojtura të mjedisit përsa i përket mbrojtjes së shpendëve të egër dhe habitateve
- Kapitulli 7: Objektivat e mbrojtjes së mjedisit të vendosura në nivel kombëtar ose ndërkombëtar
- Kapitulli 8: Analiza e mundësive
- Kapitulli 9: Ndikimet e mundshme të rëndësishme mjedisore
- Kapitulli 10: Masat zbutëse për reduktimin e ndikimeve mjedisore
- Kapitulli 11: Pjesëmarrja e publikut
- Kapitulli 12: Plan monitorimi në përputhje me detyrimet ligjore
- Kapitulli 13: Konkluzionet dhe rekomandimet
- Kapitulli 14: Përmbledhje jo-teknike

SHTOJCA 1 - Vendimi për zbatimin e VSMJ

SHTOJCA 2 - Mendimi nga organet përkatëse

SHTOJCA 3 - Lista e deponive të egra dhe jo standarde në rajone
etj.

Analiza e alternativave

SEA objectives	Scenario S3b		Scenario S2		Scenario S1a		Description	The best scenario
Improvement of living conditions of the population	Socio economic aspect	+	Socio economic aspect	+/-	Socio economic aspect	+/-	S3b can cause the best socio economic impact	S3b
	Environmental impact and human health	+/-/0	Environmental impact and human health:	-	Environmental impact and human health	-	S3b can cause minor negative impact than the other scenarios	S3b
Protection and promotion of biological diversity and natural heritage	All options	-/0	All options	-/0	All options	-/0	All scenarios can cause the same impacts	All scenarios
Protection and improvement of the water quality	Mechanical and recycling facilities (clean MRF)	0	Treatment of Mixed Waste in dirty MRF plant	-	Treatment of Mixed Waste in MBT plant (dirty MRF)	-	S3b can cause minor negative impact than the other scenarios	S3b
	MBS and Windrow composting - open composting plant	-/0	Aerobic composting (organic waste bin and green waste)	-/0	Aerobic composting (MBT) and Windrow composting - open composting	-/0		
Protection and improvement of the soil quality, quantity and function	Mechanical and recycling facilities (MRF)	0	Aerobic composting (organic waste bin and green waste)	-/0	Aerobic composting (MBT)	-/0	S3b can cause minor negative impact than the other scenarios	S3b
	Mechanical and biological stabilization (MBS)	-/0			Windrow composting - open composting	-/0		
	Windrow composting - open composting	-/0						
Improvement of the quality of air and reduction of greenhouse gas emissions	Air pollution from all options Clean MRF	-/0	Air pollution from all options	-	Air pollution from all options	-	All scenarios can cause the same impacts, but clean MRF can cause minor impact	S3b

Ndikimet mbi Mjedisin Jetësor

SEA topic	Collection system				Green points				Transfer station				Transport			
	Impact and intensity	Type of impact	Timescale	Scope	Impact and intensity	Type of impact	Timescale	Scope	Impact and intensity	Type of impact	Timescale	Scope	Impact and intensity	Type of impact	Timescale	Scope
Population and human health		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L/R/N
Biological diversity and natural heritage		NA	NA	NA		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L/R/N
Water		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L/R/N
Soil		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L/R/N
Air and climate changes		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L/R/N
Material assets		D/C/S	L	L		D/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/C/S	L	L/R/N
Cultural heritage		NA	NA	NA		NA	NA	NA		NA	NA	NA		NA	NA	NA
Landscape		D/C/S	L	L		D/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/C/S	L	L/R/N

SEA topic	Material Recovery Facility (MRF)				Mechanical and biological stabilization (MBS)				Windrow composting-open composting				Home composting			
	Impact and intensity	Type of impact	Timescale	Scope	Impact and intensity	Type of impact	Timescale	Scope	Impact and intensity	Type of impact	Timescale	Scope	Impact and intensity	Type of impact	Timescale	Scope
Population and human health		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		NA	NA	NA
Biological diversity and natural heritage		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		NA	NA	NA
Water		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		NA	NA	NA
Soil		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L/R/N		D/I/C/S	L	L		NA	NA	NA
Air and climate changes		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D/I/C/S	L	L		D	L	L
Material assets		D/C/S	L	L		D/C/S	L	L		D/C/S	L	L		NA	NA	NA
Cultural heritage		NA	NA	NA		NA	NA	NA		NA	NA	NA		NA	NA	NA
Landscape		D/C/S	L	L		D/C/S	L	L		D/C/S	L	L		NA	NA	NA

Impact and intensity		Type of Impact		Timescale		Scope	
Major positive impact		Direct	D	Short	S	Local	L
Moderate positive impact		Indirect	I	Medium	M	Regional	R
Minor positive impact		Cumulative	C	Long	L	National	N
Negligible/Neutral impact		Synergetic	S	Not applicable	NA	Trans boundary	T
No impact (NA –not applicable)		Not applicable	NA			Not applicable	NA
Minor negative impact							
Moderate negative impact							
Major negative impact							
Unclassified impact ³³	?						

Masa zbutëse

Masat Zbutëse/Përfituesit

- A) Popullsia dhe shëndeti i njeriut
- B) Biodiversiteti dhe trashëgimia natyrore
- C) Cilësia e ujit
- D) Cilësia e tokës
- E) Ndryshimet në ajër dhe klimë
- F) Mjetet material
- G) Trashëgimia kulturore
- H) Peizazhi

Objektivat e VSMJ	Masa zbutëse
Përmirësimi i kushteve të jetesës së popullsisë	
Mbrojtja dhe promovimi i biodiversitetit dhe trashëgimisë natyrore	
Mbrojtja dhe përmirësimi i cilësisë së ujit	
Mbrojtja dhe përmirësimi i cilësisë, sasisë dhe qëllimit të tokës	
Përmirësimi i cilësisë së ajrit dhe reduktimi i emetimeve të gazeve serrë	
Mbrojtja dhe përmirësimi i pasurive materiale	
Mbrojtja dhe promovimi i trashëgimisë kulturore	
Ruajtja e karakteristikave të peizazhit dhe mbrojtja e peizazhit kudo, dhe veçanërisht në zonën e prekur	

Plani i Monitorimit

Objektivat e VSMJ	Lënda	Monitorimi	VSMJ indikatorët	Metodat e verifikimit
Përmirësimi i kushteve të jetesës së popullsisë				
Mbrojtja dhe promovimi i biodiversitetit dhe trashëgimisë natyrore				
Mbrojtja dhe përmirësimi i cilësisë së ujit				
Mbrojtja dhe përmirësimi i cilësisë, sasisë dhe qëllimit të tokës				
Përmirësimi i cilësisë së ajrit dhe reduktimi i emetimeve të gazeve serrë				
Mbrojtja dhe përmirësimi i pasurive materiale				
Mbrojtja dhe promovimi i trashëgimisë kulturore				
Ruajtja e karakteristikave të peizazhit dhe mbrojtja e peizazhit kudo, dhe veçanërisht në zonën e prekur				

Le të përmbledhim....

Rishikimi i PRMM-ve

- Analizë e gjendjes aktuale të menaxhimit të mbeturinave bazuar në raportin e vlerësimit
- Analiza e ligjeve, rregulloreve dhe politikave të ndryshuara në lidhje me menaxhimin e mbeturinave
- Analiza e mangësive (Analiza GAP)
- Parashikimet për sasinë e mbetjeve të gjeneruara nga lloje/rrjedha të ndryshme mbeturinash (mbeturina të ngurta të përziera, mbeturina ndërtimi, mbeturina paketimi, etj.)
- Parashikimet për grumbullimin e mbeturinave në përputhje me Strategjinë Kombëtare të Menaxhimit të Mbeturinave (SKMM) dhe Planin Kombëtar të Menaxhimit të Mbeturinave (PKMM)
- Krijimi i skenarëve alternativë për menaxhimin e mbeturinave në përputhje me ekonominë rrethore
- Kuantifikimi i qëllimeve të modifikuara kombëtare (sipas SKMM dhe PKMM, etj.)
- Përgatitja e mass balanceve për të gjithë skenarët alternative
- Llogaritja e investimeve, kostot operative, të ardhurat, kostot e ndryshimit të tokës, disponueshmëria
- Llogaritja e emetimeve të gazeve serrë për/në të gjithë skenarët
- Krahasimi përmes metodës së analizës multikriterore
- Skenari i rekomanduar
- Përgatitja e një Plani Veprimi për skenarin e rekomanduar (masat prioritare për një periudhë deri në 3 vjet, masat afatshkurtra për një periudhë deri në pesë vjet dhe masat afatgjata për një periudhë 6-10 vjet)
- Përshkrimi i procedurave për zbatimin e projektit
- Konkluzioni

Le të përmbledhim....

Objectives and targets	Source	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	...2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Improvement of collection and source separation efficiency and transportation																										
- Mixed municipal waste - Collection efficiency	NWMP 2009-2015				↑	90%																				
- MSW collection	N Strategy 2024-2036																↑		95%		100%					
- Households served	N Strategy 2024-2036																↑		97%		100%					
- Segregation of hazardous and non-hazardous waste fraction (manufacturing/ service sector) Segregation efficiency	NWMP 2009-2015	100 %																								
- Separate waste collection – Hazardous waste	N Strategy 2024-2036																				↑	100%				
- Collection centers (in regions)	N Strategy 2024-2036																↑		6/8							
- Separate storage and collection of waste – Household waste (areas)	N Strategy 2024-2036																								↑	50% urban 25% rural
- Transport and transfer of waste	N Strategy 2024-2036																								↑	100%
Landfill of waste/diversion																										
- landfill of MSW on temporary facilities (after conditioning) - on the collected MSW	NWMP 2009-2015				↑	100 %																				
- landfill of MSW on facility compliant with EU standards - on the collected MSW	NWMP 2009-2015				↑	50%																				
- Waste disposal	N Strategy 2024-2036																↑		6/8							
- Waste disposal MW (waste that is not recovered)	N Strategy 2024-2036																				↑	100%				
- Waste disposal – Other waste	N Strategy 2024-2036																									
- reduction of biodegradable waste disposed on landfills expressed as a percentage reduction of the BMW generated in 1995	NWMP& Rules (OG No.108/2009																									
2011-2017									↑	25%																
2011-2020											↑	50%														
2011-2027																		↑	65%							
2019-2026																↑	25%									
2019-2032																					↑	50%				
2019-2034																							↑	65%		

Le të përmbledhim....

Objectives and targets	Source	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	...2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Packaging and packaging waste																										
Treatment / Recovery	LoPPW 2009										↑	60%														
Treatment / Recovery	LoPPW 2021											↑	60%													
Recycling: (minimum 55% - maximum 80%)	LoPPW 2009										↑	2020														
Recycling: (minimum 55% - maximum 80%)	LoPPW 2021											↑	2021													
-plastic	LoPPW 2009										↑	22.5 %														
- plastics	LoPPW 2021											↑	25%	↑	40%					↑	50%				↑	55%
- glass	LoPPW 2009										↑	60%														
- glass	LoPPW 2021											↑	40%	↑	55%					↑	70%				↑	75%
- paper and cardboard	LoPPW 2009											60%														
- paper and cardboard	LoPPW 2021											↑	70%	↑	70%					↑	75%				↑	85%
- metals	LoPPW 2009											50%														
- Fe metals	LoPPW 2021											↑	50%	↑	60%					↑	70%				↑	80%
- Al metals	LoPPW 2021											↑	10%	↑	30%					↑	50%				↑	60%
- wood	LoPPW 2009											15%														
- wood	LoPPW 2021											↑	20%	↑	20%					↑	25%				↑	30%
Batteries/accumulators																										
Collection portable batteries	LoBAWBA							↑	25%			↑	45%													
Collection portable batteries	LoBAWBA 2021										↑	20%	25%	40%	45%	50%	55%									

Le të përmbledhim....

Objectives and targets	Source	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	...2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Waste electrical and electronic equipment																										
Collection: >4kg/capita/year	LoEEEWEEE											↕	2020													
Cat. 1 and 10: recovery and prep. for reuse/recycling	LoEEEWEEE											80%	75%													
Cat. 3 and 4: recovery and prep. for reuse/recycling	LoEEEWEEE											75%	65%													
Cat. 2,3,6,7,9: recovery and prep. for reuse/recycling	LoEEEWEEE											70%	50%													
Gas discharge lamps - at least .. reuse and recycling	LoEEEWEEE											80%														
Collection:	LoEEEWEEE 2021													35%	40%	45%	55%	65%								
Cat. 13, 4: recovery and prep. for reuse/recycling	LoEEEWEEE 2021																	85%	80%							
Cat. 2: recovery and prep. for reuse/recycling	LoEEEWEEE 2021																	80%	70%							
Cat. 5, 6: recovery and prep. for reuse/recycling	LoEEEWEEE 2021																	75%	55%							
Lamps - recycled	LoEEEWEEE 2021																	80%								
Construction and demolition waste																										
Collected:	NWMP 2009-2015											↕	30%													
Recovered/ recycled:												10%														
Disposal:												90%														
preparing for re-use, recycling and other material recovery	NWMP 2021-2031																			↕	70%					
Used tires																										
Collection efficiency:	NWMP 2009-2015					↕	90%																			
Processing:							100%																			
Collection efficiency:	Law on additional streams 216/21													↕	40%	45%	50%	55%	60%	65%	70%					
Processing:																										
Textiles																										
Collection efficiency:	Law on additional streams 216/21													↕	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%					
Reuse and Processing:																										
End of life vehicles																										
Collection:	NWMP 2009-2015					↕	90%																			
Recovery or reuse:													↕	70%												
Collection:	Law on additional streams 216/21													↕	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%					
Recovery or reuse:																									↕	98%

Ju faleminderit!!!